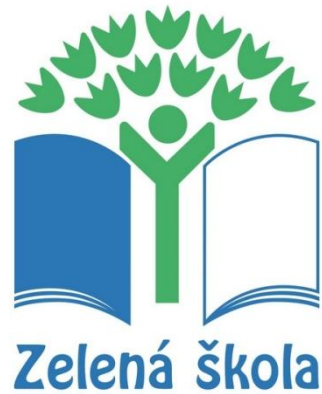

CHCEME BYŤ ZELENÁ ŠKOLA

Príloha školského časopisu ZŠ s MŠ STANKOVANY
Šk. rok 2020/2021

SEPTEMBER - DECEMBER

7 krokov Zelenej školy

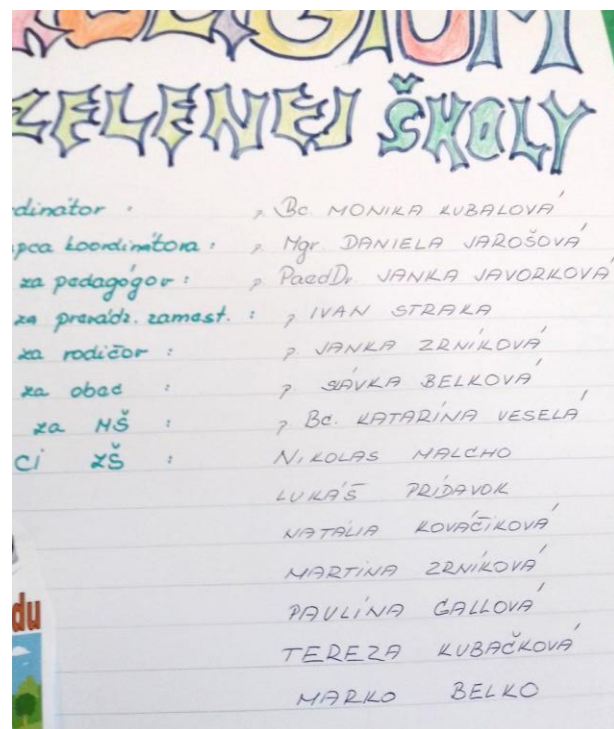
V šk. roku 2020/2021 sme si zvolili prioritnú tému ZELEŇ A OCHRANA PRÍRODY a nadviazali sme na aktivity zo šk. roku 2018/2019, kedy naša škola bola do programu zapojená a splnila všetky úlohy environ. akčného plánu (EAP). V šk. roku 2019/2020 sme pracovali na úlohách témy voda, ale náš EAP schválený nebol, preto sme sa rozhodli vrátiť k prioritnej téme zo šk. roku 2018/2019.

Koordinátorka Zelenej školy Bc. Monika Kubalová v spolupráci s kolégiom vypracovala EAP na šk. rok 2020/2021, ktorý bol 3. 12. 2020 schválený.

1. Krok – Kolégium Zelenej školy

2. Krok – Environmentálny audit školy (EAŠ)

EAŠ tvorila koordinátorka Zelenej školy spolu s deťmi ZŠ. Deti vypracovávali pracovné listy auditu a zapojené boli aj deti MŠ. Deti zisťovali silné a slabé stránky školy v rámci vplyvu školy na životné prostredie.

Zistenie stavu ZŠ na základe EAŠ

Silné stránky –

separovanie odpadu, škola v blízkosti hôr, na pozemku jablonoňový sad a babičkina záhrada, okrasné kríky a rastliny, eko-hliadka (každý týždeň iné deti), budova školy zateplená, plastové okná, zberná nádoba na vodu, dve nádoby na kompost, hymna zelenej školy, školský časopis, veľkoplošné nástenky s eko-

Mali rodičia prístup na vyjadrenie svojich predĺžok v podobe a vprávi študentského dverca?	ANO	
Ako často vykonávajú túto prácu?	NEPRÍJEMNÍ	
Má rodičia informovaní o aktivitách svojej školy?	ANO	ČASOPIS, EKSPRES, PÁRČIČI, ROZPOVEDNÉ ROZPOVEDNÍ
Ako často, ako často?		

Pracovné listy vypracovali:

Urobte meno učiteľských ľudí, ktoré sa podieľali na vypracovaní tejto časti auditu

Audit bol spracovaný v mesiaci: SEPTEMBER 2012 v roku: 2012

NA ZÁKLADE ZISTENÝCH ÚDAJOV VYPLŇTE TABUĽKU.

Do ľavostrannej stĺpce doplňte, čo robí vaša škola v prospech zelenej a ochrany prírody a či existujúce prostredie využíva na svoju. Do pravostrannej stĺpce popíšte o tom, aké má vaša škola rezervy, v ktorých by sa mohla zlepšiť. Tabuľka vám pomôže pri príprave environmentálneho akčného plánu.

Environmentálny audit školy - pracovné listy pre kolégium (pedagogickí a nepedagogickí zamestnanci, rodičia, starí rodičia)

Je v interiéru školy interiérová zeleň?	ANO	
Kde v škole? (chodby, triedy, lavice, ...)	TRIEDY, CHODBA	
Rozmnožujete si interiérovú zeleň v škole sami?	ANO	NE VIERIM
Je dreviny a rastliny označené menovkami?	ANO	NEKDE
Má škola v rámci areálu vytvorený náročný chodník?	NIE	NE
Chodíte do prírody mimo školského areálu?	ANO	
Ako často, ako často?	2x ZA MESIAC	
V akom počase?	V KÁŽDOM PRÍPADĽ	
Praktikujete na svojom pozemku dreviny (borovicu, buk, dub, smrek, topoľ, orech, jablko, forsytia a pod.)?	ORCHOV L. PP, MOKR. VĚCHOV, RVE.	
Alto často sa tvorí školský dvor?		
Využívate „striedavé kosenie“ a iné zásady šetrného kosenia?	NIE	
Staráte sa o chránené územie vo svojom okolí (rašatník, park atď.)?	NIE	
Zriadila vaša škola vo svojom okolí tzv. územie chránené školou?	NIE	
Praktikujete vonku a deťmi aj obsah iných vzdelávacích oblastí ako človek a príroda?	ANO	IV, IV,
Ako často, ktoré at to?	Praktikujú a vytvárajú si školský dvor	
Máte v škole zamerané akcie zamerané na spoznanie prírody a jej ochranu?	ANO	
V akom akcie ide (napr. Dni Zeme, lesný a pracovný štít, mimolekárny organizácie...)?	PRACOVNÝ ŠTÍT NA PRÍRODE SEKUNDARNA PRÁCA	
Pomáhajú a prichádzajú na školskom dvore aj rodičia, starí rodičia?	ANO ale bo nie	
Ako často, ako často?	Praktikujú akcie na prírode SEKUNDARNA PRÁCA	
Preverujú sa rodičia na školskom dvore o činnosti spoločných aktivít, aktivnosti, aktuálnych aktivít a dejov?	ANO ale bo nie	
Ako často, ako často a v akom počase?	Praktikujú akcie na prírode SEKUNDARNA PRÁCA	

192

NADÁCIA

tematikou, environ. knižnica, zelené kútiky, vtáčie búbky, nové oplotenie areálu a úprava pozemku pred zosunom

Slabé stránky –

žiadna interiérová zeleň v materskej škole, nemáme územie chránené školou, nevyužívame striedavé kosenie, slabé využitie šk. dvora na výučbu iných ako prirod. predmetov, rodičia a starí rodičia sa málo zapájajú do aktivít ZŠ a MŠ, na šk. dvore sa nekonajú spoločné náučné a spoločenské aktivity s rodičmi a verejnosťou, nepestujeme zeleninu a byliniek len málo, na pozemku nemáme vyvýšené záhony, chýba náučný a pocitový chodník. Na pozemku je len málo úžitkových kríkov maliny, ríbezle, černice...)

Na základe zistených skutočností sme vytvorili environmentálny akčný plán.

3. Krok – EAP

CIEL' :

ZÁHRADA, KTORÁ UČÍ A V KTOREJ SA DÁ UČIŤ

1. Celoročne sa aspoň 2x do týždňa vzdelávať vonku.

PODCIELE:

- Vytvoriť z pozemku školy záhradu, ktorá učí svojim priestorom a v ktorej sa dá učiť aj iné, ako prírodovedné predmety.
- Vybudovať edukatívne priestory pre zážitkové učenie detí a aktivity s rodičmi

a širokou verejnou.

AKTIVITA 1:

Záhrada všetkými zmyslami (jeseň 2020)

a.) Hmat:

Vybudovanie pocitovo-hmatového chodníka

b.) Sluch:

Výroba dreveného xylofónu

c.) Zrak a čuch:

Cyklus záhrady – jesenná fotodokumentácia (kalendár prírody)

Výsadba nových kvetinových záhonov, pavučinka

d.) Chut':

Zber jablák v sade, jablková hostina, fazuľkové divadlo, zdravie na tanieri

AKTIVITA 2:

Zazimovanie záhrady, úprava pozemku, jesenné práce, zber papiera

AKTIVITA3:

Vyrobiť tabuľky názvov interiérových kvetov a všetkých rastlín v exteriéri školy.

AKTIVITA 4:

Pod bielou perinou (zima 2020-2021)

a.) Vtáčie búdky

Starostlivosť o vtáčiky

b.) Terárium – mŕtve drevo

Výroba skleneného terária na pozorovanie rozkladu dreva v prírode

c.) Cyklus záhrady

Fotodokumentácia záhrady v zime

AKTIVITA 5:

Pekne v teplúčku

a.) Aby ste o nás vedeli

Výroba propagačných materiálov a násteniek, príprava materiálov pre potreby vzniku náučného chodníka.

a.) Vonku bielo, vnútri zeleno

Presádzanie a rozmnožovanie interiérovej zelene.

b.) Skleník za oknom

Vysievanie šalátu, kalerábov, zeleru....na parapete okna

AKTIVITA 6:

Opäť do záhrady (jar – leto 2021)

a.) Vysoký záhon

Vybudovanie vysokého záhona a výsadba zeleniny (ľadový šalát, mrkva, petržlen, reďkovka...)

b.) Bylinkový záhon

Vybudovanie bylinkového záhona (mäta, medovka, pažitka, levanduľa.....)

c.) Kríky do záhrady

Priebežne vysádzať

úžitkové kríky do záhrady (maliny, ríbezle, čučoriedky, černice.....)

d.) Záhon na hranie

Vybudovanie vyvýšeného záhonu len s pôdou pre zážitkové aktivity detí MŠ

e.) Smerová tabuľa

Vybudovanie drevenej smerovej tabule so svetovými stranami a pohoriami, vrchmi a kopcami v okolí školy.

f.) Herbár

Vyrobiť herbár kvetov z našej záhrady a okolitej prírody.

AKTIVITA 7:

Príďte medzi nás

a.) Náučný chodník

Vybudovanie náučného chodníka zo všetkých vzniknutých komponentov a priestorových prvkov

b.) Deň Zeme

Environmentálne podujatie pre deti, rodičov a širokú verejnosť, určenie územia chránené školou

c.) Deň detí

Podujatie s hrami a súťažami v areály školy pre deti a rodinných príslušníkov

d.) Učíme sa v múzeu

Návšteva prírodovedného múzea v Liptovskom Mikuláši

e.) Rozlúčka a hurá na prázdniny

Rozlúčka so štvrtákmi, podujatie pre deti a ich rodičov v našej záhrade

4. Krok

Monitoring a hodnotenie (prvý polrok šk.r. 2020/2021)

V mesiaci september sme absolvovali prírodovednú vychádzku, z ktorej si deti priniesli rôzne prírodniny ako šišky, konáriky, čečina, kôra stromov, skalky a mach. Všetky boli použité pri výrobe pocitového chodníka.

V októbri sa 92% detí ZŠ podieľalo na výsadbe nových trvaliek do záhonov, kyprení, polievaní a hnojení.

P. školník vyrobil drevený xylofón, ktorý deti využívali na Hv a pri zážitkovom vnímaní prírody v MŠ a ŠKD. Všetky drevy sú označené svojim názvom. Deti vyrobili veľký plagát s obrázkami jednotlivých drevín, aby ich vedeli lepšie rozlíšiť. Xylofón ponúka deťom nie len zvuk dreva, ale aj zrakové, hmatové a čuchové vnímanie.

Deti ZŠ obrali v sade všetky jablká. Zistili, že úroda bola tento rok o 1/2 slabšia ako minulý rok.(3 debničky oproti 6-tim.) Na jabĺčkach si všetci dobre pochutnali.

Do zberu papiera sa zapojili celé rodiny detí a výsledok bol 806 kg. Na jesenných prácach ako hrabanie, zametanie, čistenie areálu školy

a zazimovaní záhrady sa podieľali všetky deti ZŠ v rámci ŠKD a pracovného vyučovania.

V decembri sme pre vtáčiky zavesili do ovocného sadu tri búdky a tri do altánku.

Na prikrmovanie vtáčikov však bolo až do Vianoc príliš teplo. Poriadne sa zozimilo a nasnežilo až v januári, kedy bola naša ZŠ s MŠ kôli pandémie zatvorená.

Počas prírodovednej prechádzky v ŠKD sme si z prírody doniesli mŕtve drevo a v altánku vyrobili sklenené terárium na jeho pozorovanie. V rámci možnosti počas pandémie a zatvárania

škôl, prebiehalo fotenie záhrady a dokumentovanie prírodných zmien.

Deti 1. a 2. roč. presádzali kaktusy pre deti do MŠ.

Už v novembri sme si určili územie chránenej školou – medokýš v chránenej oblasti

MOČIAR, kde sme okolie medokýša vyčistili a zdokumentovali. Keď sme sa na miesto po týždni vrátili, opäť sme našli odpadky.

Ľudia si z prírody robia smetný kôš.

5.KROK Proenvironmentálna výučba

Žiaci sa od septembra do začiatku decembra učili vonku Vv, Prac.v, Hv, Tv, Prírodovedu, Prvouka, Čitateľ. gramotnosť ale aj matematiku.

KALENDÁR PRÍRODY

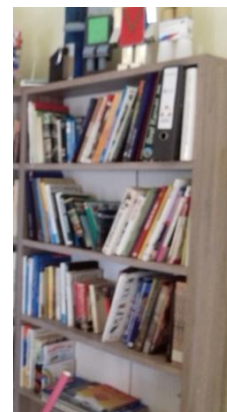
**VÝSTAVKA OVOCIA
A ZELENINY.
Matematika s fazuľkami
je zábava.**

5. KROK Informovanie a zapojenie komunity

Do programu Zelená škola sa svojimi aktivitami zapájajú všetci pedagogickí aj nepedagogickí zamestnanci. Vzhľadom k vážnej pandemickej situácii počas celého prvého polroku, nebolo možné zapájať do aktivít rodičov a širokú verejnosť. O našich aktivitách sa dozvedajú z webovej stránky školy a fotoalbumu, ktorý monitoruje všetky činnosti v rámci environmentálnych aktivít. Koordinátorka ZELENEJ ŠKOLY Monika Kubalová informuje širokú verejnosť o dianí v škole a škôlke na stránkach školského časopisu NAŠA ŠKOLIČKA. Čisto programu ZELENÁ ŠKOLA sa venuje jeho príloha CHCEME BYŤ ZELENÁ ŠKOLA. Na chodbe školy je tiež veľkoplošná nástenka venovaná len

tejto téme. Nástenka sa mení podľa ročných období a plnenia EAP. Zobrazuje celý postup (7 krokov) k dosiahnutiu titulu ZELENÁ ŠKOLA, kolégium, EAP, Eko- hliadku školy a kalendár prírody, ktorý každý deň zaznamenáva deň, ročné obdobie a aktuálne počasie. V školskej knižnici sú vyčlenené police na knihy s environmentálnou

tematikou.

7. KROK Ekokódex

Deti umelecky znázornili hodnoty školy prostredníctvom múdrej sovy a cieľov, o ktoré sa chceme svojim pokúsiť:

- **Čistý vzduch**
- **Čistá voda**
- **Čistá pôda**
- **Zdravé rastliny a živočíchy**
- **Zdravý človek**

správaním

JANUÁR - MÁJ

AKTIVITY – MONITORING – HODNOTENIE (2. polrok šk. roka2020/2021)

AKTIVITA3:

Vyrobiť tabuľky názvov interiérových kvetov a všetkých rastlín v exteriéri školy.

Počas zimy, keď je záhradka prikrytá snehom, vyrábali deti spolu s p. školníkom a p. koordinátorkou tabuľky na označenie interiérových, exteriérových rastlín a kríkov na záhradku. Hneď ako zmizol sneh, umiestnili ich na správne

miesto.

AKTIVITA 4:
Pod bielou perinou (zima 2020-2021)
d.) Vtáče búbky

Starostlivosť o vtáčiky

e.) Cyklus záhrady

Fotodokumentácia záhrady v zime

Počas zimných mesiacov nás opäť zasiahla pandémia korona - vírusu a škola bola zatvorená, vyučovanie prerušené. Stihli sme však zavesiť vtáče búbky do nášho jabloňového sadu a altánku a nasypať vtáčikom slnečnicu. Počas karantény sa o vtáčiky staral p. školník.

Fotodokumentácia zimnej záhradky

AKTIVITA 5:
Pekne v teplúčku

a.) Aby ste o nás vedeli

Výroba propagačných materiálov a nástieniek, príprava materiálov pre potreby vzniku náučného chodníka.

Počas zimy sme sa vzdelávali aj prostredníctvom tvorby projektov na tému NAŠA OBEC A PRÍRODA, CHRÁNENÉ RASTLINY A ŽIVOČÍCHY. Deti vyrobili náučné materiály na tieto témy, vzájomne si ich prezentovali, starší žiaci učili mladších a opačne.

a.) Vonku bielo, vnútri zeleno

Presádzanie a rozmnožovanie interiérovej zelene.

b.) Skleník za oknom

Vysievanie šalátu, kalerábov, zeleru....na parapete okna

Deti presadili a rozmnožili z jedného kvetináča do viacerých kvety Aloe, Aglaonema a Zelenec. (marec) Do kvetináčov zasiali semiačka kôpru, šalátu a ligurčeka lekárskeho, vytvorili skleník za oknom. (marec) V apríli vysadili za oknom aj semiačka slnečnic.

AKTIVITA 6:

Opäť do záhrady (jar – leto 2021)

a.) Vysoký záhon

Vybudovanie vysokého záhona a výsadba zeleniny

b.) Bylinkový záhon

Vybudovanie bylinkového záhona (mäta, medovka, pažitka, levanduľa.....)

c.) Kríky do záhrady

Priebežne vysádzať úžitkové kríky do záhrady (maliny, ríbezle, čučoriedky, černice.....)

P. školník v marci vyrobil vysoký záhon z drevenej palety a záhon na bylinky. Pri práci s drevom mu pomáhali deti ZŠ. V mesiaci máj sme spoločne vysiali do záhona reďkovku, špenát a hrach. Deti z MŠ vysadili hrach a šalát.

Do bylinkového záhonu sme zasadili mäta, orefano, bazalku, medovku a pažitku.

Deti 1. a 2. roč. zasadili 6 koreňov malín aj za prítomnosti detí MŠ.

d.) Záhon na hranie

Vybudovanie vyvýšeného záhonu len s pôdou pre zážitkové aktivity detí MŠ.

P. školník s koordinátorkou vyrobili za prítomnosti a pomoci detí záhon s pôdou a drevenými kockami pre deti MŠ.

e.) Smerová tabuľa

Vybudovanie drevenej smerovej tabule so svetovými stranami a pohoriami, vrchmi a kopcami v okolí školy.

Na smerovej tabuli pracoval p. školník v mesiaci február až marec. Keď ho osadil na svoje miesto vedľa altánku, na ďalších prácach sa podieľali aj deti a na drevené tabuľky vpisovali názvy hôr a pohorí v okolí školy. Ich úlohou bolo určiť presný smer drevených šípok a pracovať s mapou a buzolou. Podľa hotového smerovníka sa aj deti MŠ učili názvy hôr a pohorí, ktoré z každej strany obklopujú našu školu.

f.) Herbár

Vyrobiť herbár kvetov z našej záhrady a okolitej prírody.

Deti celoročne v lete a v jeseni priebežne zbierali, sušili a lisovali kvietky a trávky z okolitej prírody a lúk. Spoločne vytvorili veľký herbár s pomocou p. uč. Javorkovej.

AKTIVITA 7:

Príďte medzi nás

a.) Náučný chodník

Vybudovanie náučného chodníka zo všetkých vzniknutých komponentov a priestorových prvkov.

Spoločne sme vyrobili plán náučného chodníka v našej záhrade a tabuľky na označenie jednotlivých stanovišť priamo v exteriéri.

Náučný chodník tvoria stanovišťa s tabuľkami:

POCITOVÝ CHODNÍK

a zrakom vnímaj krásu hôr a

a byliniek. Pochutnaj si na **KOMPOSTOVISKO**

Z prírodného a biologického odpadu vzniká kompost, ktorý ako hnojivo pomáha rastlinkám

MŔTVE DREVO

Pozoruj rozklad dreva v prírode. Je to prirodzený a dôležitý proces v prírode. Z dreva vznikne výživné hnojivo pre rastliny. Stane sa súčasťou pôdy, ktorú obohatí o živiny.

Vnímaj pod nohami drevo, kôru zo stromov, konáriky, ihličie, šišky, mach aj skaly.

DREVENÝ XYLOFÓN

Dotkni sa dreva a vnímaj jeho zvuk. Každý strom, či krík skrýva v sebe vlastnú melódiu.

SMEROVÁ TABUĽA

Pozri sa okolo seba pohorí, ktoré ťa obklopujú. Pozoruj kde vychádza a zapadá slnko.

JABLOŇOVÝ SAD

Keď sa správne staráme o ovocné stromy, ponúknu nám svoje sladké plody.

v raste a vývoji.

BABIČKINA ZÁHRADA

Vnímaj farby, vône kvetov jahodách.

ZBERNÁ NÁDOBA NA DAŽĎOVÚ VODU

Dažďová voda je pre rastlinky tá najlepšia. Vodou treba šetriť a využívať ju hospodárne a účelne.

ZÁHON NA HRANIE

Pohraj sa s lopatkami, hrabličkami a nauč sa pracovať s pôdou. Pôdu kypri, okopávaj, vytvor malé hriadky z lúčnych kvetov, trávy, konárikov. Zo skaliek vytvor mini chodníčky.

MINIPARK

Parky slúžia ľuďom na oddych a prechádzky.

Rastú v ňom rôzne okrasné dreviny, kvety a trávy. Lavičky ponúkajú posedenie v prírode.

BYLINKOVÝ ZÁHON

Najlepší lekár je príroda. Nájdeš v nej bylinky na rôzne ľudské choroby. Môžeme si ich aj sami dopestovať.

ALTÁNOK

Školská trieda nemusí byť len v budove školy. Uč sa na čerstvom vzduchu a v každom počasí.

VYVÝŠENÝ ZÁHON

Zasaď si priesady, staraj sa o ne a potom zbieraj úrodu. Zelenina je nenahraditeľný zdroj vitamínov pre náš organizmus.

ÚŽITKOVÉ KRÍKY

Maliny, ríbezle, čučoriedky, černice a iné úžitkové kríky. Ich plody sú zdrojom vitamínov a výživných látok pre naše zdravie.

b.)Deň Zeme

Environmentálne podujatie pre deti, rodičov a širokú verejnosť, určenie územia chránené školou.

Už v novembri sme si určili územie chránené školou – medokýš v chránenej oblasti MOČIAR, kde sme okolie medokýša vyčistili a zdokumentovali. Vždy, keď sme sa na miesto po vrátili, opäť sme našli odpadky.

V rámci Dňa Zeme žiaci 3. -4. roč. absolvovali vedomostný kvíz o prírode a jej ochrane.

Environ. aktivít v rámci Dňa Zeme sa zúčastnilo 100% detí ZŠ aj MŠ. Aktivity boli realizované počas celého týždňa. Deti čistili okolie školy, trávnaté plochy, sadili šalát do vyvýšeného záhona a celodenne sa vzdelávali vonku.

c.)Učíme sa v múzeu

Návšteva prírodovedného múzea v Liptovskom Mikuláši.

Učiť sa priamo v múzeu nie je stále možné (pandemické opatrenia) preto sme zvolili online program Liptovského múzea zameraný na recykláciu rôznych materiálov v minulosti.

d.)Deň detí

Podujatie s hrami a súťažami v areály školy pre deti a rodinných príslušníkov

e.)Rozlúčka a hurá na prázdniny

Rozlúčka so štvrtákmi, podujatie pre deti a ich rodičov v našej záhrade

Proenvironmentálna výučba

Deti sa pravidelne vzdelávajú vonku min. 3x za týždeň. Vonku prebieha výučba všetkých predmetov okrem informatiky. Vonku sa vzdelávajú aj predškolační z MŠ.

Aktivity ŠKD nie len športového a environmentálneho, ale aj umeleckého charakteru, prebiehajú prevažne vonku.

Informovanie a zapojenie komunity

Koordinátorka pravidelne uverejňuje nové fotografie z aktivít programu Zelená škola na webovej stránke školy. Napísala tiež článok do obecných novín STANKOVSKÉ ZVESTI, aby o zámeroch a aktivitách informovala širokú verejnosť.

EKOKÓDEX

Umelecké stvárnenie hodnôt školy v podobe sovy, deti obohatili o konkrétne ciele v rámci nášho EAP. Súčasťou ekokódexu je aj veľkoplošná nástenka vyjadrujúca všeobecné spôsoby rozumného správania sa v prírode a reálnom živote, tak, aby ochrana života a zdravia bola vždy prioritou.

